

Vergaderjaar 2024–2025

33 835

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Nr. 247

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 maart 2025

Tijdens het Tweeminutendebat Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit op 20 februari jl. heeft de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur toegezegd dat ik uw Kamer nader zal informeren over:

- de achtergrond van de kosten van laboratoriumanalyses bij verplichte toezichtcontroles ten behoeve van voedselveiligheid; en
- een appreciatie zal geven van de motie van het lid Flach c.s. die de regering verzoekt om private laboratoria die voldoen aan de kwaliteitsstandaarden die behoren bij de genoemde Europese regelgeving de mogelijkheid te geven zich te accrediteren voor de genoemde testen bij import van vers voedsel (Kamerstuk 33 835, nr. 236).

Met deze brief geef ik invulling aan deze toezegging.

Achtergrond verplichte voedselveiligheid controles bij import

De NVWA houdt toezicht op de naleving van voedselveiligheidsvoorschriften. Op grond van verordening (EU) 2017/625 (de officiële controleverordening, hierna: OCR), voert zij daartoe «officiële controles» en «andere officiële activiteiten» uit. Het betreft een publieke taak voortkomend uit EU regelgeving. Het doel hiervan is het borgen van de voedselveiligheid voor Nederland en de EU.

In het kader van een officiële controle of een andere officiële activiteit, kunnen monsters worden genomen die onderzocht moeten worden door een officieel laboratorium. De bevoegde autoriteiten wijzen officiële laboratoria aan voor de uitvoering van laboratoriumanalyses, -tests en -diagnoses op monsters die worden genomen bij officiële controles en andere officiële activiteiten (artikel 37, eerste lid, OCR).

Voor deze EU verplichting is een onafhankelijk laboratorium van hoge kwaliteit nodig, dat voldoet aan alle eisen van de OCR. In Nederland is Wageningen Food Safety Research (hierna: WFSR) aangewezen als officieel laboratorium door de Inspecteur Generaal (IG) van de NVWA, namens de bewindspersonen van LVVN en VWS. WFSR is daarmee het centrale laboratorium voor voedselveiligheid en de onderaannemer van de NVWA. WFSR doet onderzoek naar veilig en betrouwbaar voedsel. Zij is specialist in (forensisch) meten, doet hoogwaardig onderzoek en ontwikkelt methodes om stoffen in voeding te meten en op te sporen. WFSR werkt met name voor Nederlandse en internationale overheden en voert in principe geen analyses uit voor commerciële bedrijven of particulieren.

De OCR vermeldt de eisen waaraan een officieel laboratorium moet voldoen. Deze zijn terug te vinden in titel II, hoofdstuk IV van de OCR, de artikelen 34 en verder. Eén van de eisen die aan het laboratorium worden gesteld is de eis van onafhankelijkheid. Artikel 37, vierde lid, onderdeel c, van de OCR bepaalt dat het als officieel laboratorium aangewezen laboratorium moet garanderen dat het zijn taken «onpartijdig en vrij van elk belangenconflict» verricht. De (schijn van) afhankelijkheid moet altijd vermeden worden. Het laboratorium is immers het verlengstuk van de NVWA en belangrijk voor het stelsel van voedselveiligheid. Concreet betekent dit onder meer dat WFSR geen werkzaamheden verricht voor private bedrijven of NGO's.

Uit bepaalde EU-verordeningen vloeit voort dat de bevoegde autoriteiten vergoedingen of heffingen moeten innen om de kosten te dekken die zij maken voor de uitvoering van hun werkzaamheden. De reden daarvoor kan bijvoorbeeld zijn om te waarborgen dat het toezicht niet ten koste gaat van de overheidsfinanciën. Dit is op sommige terreinen ook het geval bij het toezicht dat uitgevoerd moet worden op grond van de OCR. Zo moeten de bevoegde autoriteiten vergoedingen of heffingen innen ter dekking van de kosten die zij maken met betrekking tot de officiële controles bij de import van hoog risico producten (artikel 79 OCR). Andere toezichttaken worden uit de algemene middelen gefinancierd.

Appreciatie motie Flach c.s.

Met WFSR heeft Nederland een onafhankelijk officieel laboratorium aangewezen dat goede kwaliteit levert en tijdig de officiële monsters onderzoekt waarmee de NVWA haar rol als toezichthouder goed kan vervullen. WFSR is hét laboratorium voor voedselveiligheid. Het is voor Nederland van belang dat er voor deze EU-verplichting een laboratorium van goede kwaliteit is.

Om als privaat laboratorium te worden aangewezen als officieel laboratorium moet worden voldaan aan de eisen waar WFSR aan voldoet, zoals hoge kwaliteit, voldoende capaciteit en onafhankelijkheid. Deze eisen zijn essentieel om de betrouwbaarheid van de resultaten van officiële controles te garanderen en de voedselveiligheid te waarborgen. Private laboratoria voldoen niet aan dezelfde eisen waar WFSR aan voldoet. Het voldoen aan alle eisen zal voor private laboratoria een kostenopdrijvend effect hebben en ook voor de NVWA die hier toezicht op moet houden. Onduidelijk is of er dan nog sprake is van grote kostenverschillen. Het aanwijzen van private laboratoria vind ik daarom op dit moment onwenselijk.

Het bedrijfsleven, de NVWA en de ministeries van LVVN en VWS zijn met elkaar in overleg om uit te zoeken waar het prijsverschil tussen private laboratoria en de WFSR vandaan komt. In dit overleg wordt ook gekeken

naar de prijsverschillen tussen Nederland en België en de oorzaken hiervan. Daarnaast zal ik ook een onderzoeksbureau opdracht geven om deze punten nader uit te zoeken. De vraagstelling aan het onderzoeksbureau zal worden afgestemd met het bedrijfsleven. Ik verwacht uw Kamer voor de zomer te kunnen informeren over de resultaten hiervan.

Gezien het voorgaande verzoek ik het lid Flach c.s. de motie aan te houden en anders apprecieer ik de motie als ontijdig.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans